

РЕШЕНИЕ

№ 14723

гр. С, 05.09.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 128 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети август през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: С И

при участието на секретаря П А
като разгледа докладваното от С И Гражданско дело № 20221110140097 по описа за 2022 година

Производството е образувано по предявен иск от „Д“ ЕАД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление гр.В, ул.“П“ № 9, ет.4, представлявано от Д Д М, чрез адв.Р. със съдебен адрес гр.С, бул.“П Е“ № ..., за осъждане на „Г З“ ЕАД, ЕИК ....., със седалище и адрес на управление гр.С, бул.“Ц Ш“ №..., бл.В, ет.3, да заплати на ищеца сумата от 25 000.00 лв. /съобразно допуснатото увеличение на иска в о.с.з. от 113.06.2023 г./, представляваща частична претенция от 100 000.00 лв., с които ответникът се е обогатил неоснователно за сметка на ищеца, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба, до окончателното плащане на дължимото.

Претендират се направените по делото разноски.

В исковата молба се твърди, че ищецът и две физически лица – Х А М и Д Д М са съдължници по договор за кредит, сключен с „Е“ АД. Съобщава, че Х М, който е застрахован при праводателя на ответника /ЗАД „С Б“/, е починал на 08.12.2020 г., а сумата по кредита е изплатена на банката изцяло от ищеца. С оглед на това и на отказа на ответното дружество да изплати застрахователно обезщетение, изразяващо се в непогасената част от задължението, за обезпечение на което е сключен застрахователният договор, при настъпилия застрахователен риск, ищецът твърди, че застрахователят се е обогатил неоснователно за негова сметка.

В законоустановения срок, ответникът е депозирал отговор на исковата молба, с който оспорва предявения иск. Ответникът не оспорва, че лицето Х М е застрахован по групов договор „Застраховка на ключови лица на кредитополучатели на инвестиционен кредит партньор и корпоративен инвестиционен кредит“ на „С Ж Е“ АД, за което му е

издаден сертификат. С отговора обаче се оспорва, че заболяването, от което е починал Х М е сред покритите застрахователни рискове. В условията на евентуалност, ако съдът не приеме това възражение, твърди се, че Х М е починал в резултат на предварително съществуващо заболяване или болестно състояние, настъпило преди началото на индивидуалното застрахователно покритие, както и техните преки и косвени последици, които не са декларирани на застрахователя и поради това представлява изключен застрахователен риск. Според ответника, от представената епикриза на Х М е видно, че той е починал от Ковид-19 след усложнения на множество заболявания, които е имал, но не е декларирал пред застрахователя.

На самостоятелно основание ответникът оспорва иска и поради това, че ищецът не е легитимирано лице да получи застрахователно плащане, още по-малко пък да предяви претенция по чл.59 от ЗЗД.

По така изложените съображения от съда се иска да отхвърли предявения иск като присъди на ответника направените от него разноски.

В съдебно заседание страните се представляват от упълномощени представители, които поддържат направените с исковата молба и отговора към нея съответно искания и възражения.

По делото са ангажирани писмени доказателства.

Съдът, преценявайки събраните по делото доказателства по реда на чл.12 и чл.235 от ГПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Предявеният иск е с правно основание чл.59 от ЗЗД. В разпоредбата на чл.59 от ЗЗД е установено задължение за всеки, който се е обогатил без основание за сметка на другото, да върне онова, с което се е обогатил, до размер на обедняването. Задължението по чл.59 от ЗЗД произтича от основния принцип на гражданското право за недопустимост на неоснователното обогатяване за чужда сметка, като правото на обеднелия по чл.59 от ЗЗД да получи това, с което друг се е обогатил за негова сметка без основание, е субсидиарно и възниква само тогава, когато няма друг иск, чрез който обеднелият може да се защити /по арг. от чл.59, ал.2 от ЗЗД/. Фактическият състав, от който възниква право на вземане за неоснователно обогатяване в хипотезата на чл.59, ал.1 от ЗЗД включва следните кумулативни елементи: 1 обогатяване на едно лице за сметка на друго; 2 обедняване на едно лице, свързано с обогатяването на другото лице; 3 липса на основание за обогатяването.

По делото не е спорно, а и от представените писмени доказателства се установява, че на 12.12.2014 г., между „С Ж Е“ АД и „Д“ ООД, е сключен договор за кредит за финансиране на инвестиции №... по инициатива „Д“ на стойност 748 105.00 лв. Като съдлъжници по смисъла на чл.101 от ЗЗД са посочени лицата Х А М и Д Д М. Видно е и че Х А М е застрахован като ключово лице /съдружник и управител на кредитополучателя/ по застраховка „Живот“ при ответника. Бенефициент по полицата е „С Ж Е“ АД, а покритите застрахователни рискове включват: 1/ смърт в резултат на заболяване или злополука; 2/

пълна трайна неработоспособност в резултат на заболяване или злополука; и 3/пълна необратима загуба на автономност в резултат на заболяване или злополука.

Установява се, че Х А М е починал на 08.12.2020 г. от усложнения, вследствие заболяване от Ковид-19, съобразно отразеното в представената и неоспорена от страните епикриза от УМБАЛ „С М“ ЕАД – В. Това събитие е част от покритите застрахователни рискове, видно от посочените ОУ към процесния застрахователен договор, като противно на възраженията на ответника, риск, настъпил вследствие на епидемия или пандемия /каквото безспорно е заболяването от Ковид-19/, не е изключен от приложното поле на застраховката.

В същото време, към 12.07.2022 г. задълженията по процесния кредит са изцяло погасени, което е станало със средства от разплащателната сметка на дружеството ищеца, която е обслужвала ПОС устройство и средствата по нея са постъпвали от търговска дейност /л.14 и л.83 от делото/.

При тези данни и с оглед изясняване на качеството на двете физически лица Х А М и Д Д М в процесното заемно правоотношение, следва да се има предвид, че безспорно кредитът е отпуснат единствено на търговското дружество «Д» ООД, което е следвало да го използва целево – за финансиране на инвестиционен проект, съобразно отразеното в договора. В законодателството обаче са предвидени различни правни фигури за обезпечаване на чуждо задължение от трето лице - солидарен длъжник или поръчител. Коя от тях ще бъде избрана зависи от волята на страните, като и двете правни фигури намират уредба в ЗЗД. Според чл.2.1 и 2.2 от договора за банков кредит, съдлъжниците Х А М и Д Д М са се задължили спрямо банката-кредитор като солидарни длъжници, а не като поръчители – поели са задължение за обезпечение на лично задължение, а не задължение да отговарят за изпълнението на задължението от кредитополучателя. Извод в тази насока се следва и от отразеното в чл.16 от договора, в който като обезпечение е посочено единствено ипотеката върху 4 недвижими имота.

Тук следва да се посочи, че когато едно лице желае да обезпечи изпълнението на чужд дълг, то има право да избере по какъв начин да го направи- като поръчител, като солидарен длъжник, чиято отговорност е уговорена с договора или като встъпи в чужд дълг по реда на чл.101 от ЗЗД, в който случай също възниква солидарна отговорност. Поемането на задължение за чужд дълг не означава автоматично, че е налице поръчителство. В настоящия случай, източник на солидарната отговорност е договора за банков кредит, с който съдлъжниците са се задължили да отговарят солидарно с кредитополучателя за изплащането на всички дължими към банката суми и техните отношения се уреждат по правилата на чл.121-127 от ЗЗД, уреждащи солидарните задължения. По своята същност солидарната отговорност е вид лично обезпечение, тъй като позволява на кредитора да се обърне срещу повече от един длъжник за една и съща престация, с което се гарантира интересът му, че ще бъде удовлетворен.

Поръчителството е също лично обезпечение, тъй като поръчителят отговаря за чужд дълг. Съгласно нормата на чл.141, ал.1 от ЗЗД, договорът за поръчителство е основание за възникване на солидарна отговорност между поръчителя и главния длъжник,

но между поръчителството и солидарната отговорност са налице съществени различия. Поръчителството е договор, различен от юридическия факт, пораждащ главното задължение, докато солидарността по принцип възниква от един и същ юридически факт. Отговорността на поръчителя е акцесорна, тъй като той отговаря за чужд дълг и е обусловена от неговия обем, докато отговорността на солидарния длъжник е самостоятелна. Поръчителят отговаря за всички последици от неизпълнението на главния дълг, докато солидарния длъжник само за собственото си виновно поведение. Погасяването по давност на главния дълг освобождава поръчителят от задължението му, докато погасяването по давност на едно от солидарните задължения не погасява другите. Липсата на качество на поръчители на съдъжниците-ответници изключва приложението на чл.147, ал.1 от ЗЗД, предвиждащ ограничение във времето, през което поръчителя остава задължен към кредитора след падежа на главното задължение.

Пасивната солидарност, по своята правна същност, пак е вид лично обезпечение. Според общото правило на чл.122, ал.1 от ЗЗД при пасивната солидарност няколко длъжници дължат една и съща престация на кредитора, а кредиторът може да иска изпълнението и от всеки съдлъжник. Особеност на пасивната солидарност е единството на предмета на престацията, а това означава, че предметът на задължение на солидарните длъжници е един и същ. Поради това всеки от солидарните длъжници отговаря за пълния размер на дълга, за който се е задължил. Израз на установеното с чл.122, ал.1 от ЗЗД абсолютно действие на солидарността, е и правото на кредитора, получил само част от дължимата престация от един от солидарните длъжници, да търси разликата от останалите солидарни длъжници - доброволно или по пътя на принудителното изпълнение. Кредиторът има самостоятелно материално право срещу всеки солидарен длъжник и то обуславя правото му на съдебна защита срещу всички солидарни длъжници - обикновени, а не задължителни другари в процеса, до пълното му удовлетворяване. Затова и според трайно непротиворечивата практика на ВКС в хипотезата на частично изпълнение от един съдлъжник, кредиторът има право на защита за неизпълнената част от останалите. Следователно при частична или пълна неплатежоспособност на един от солидарните длъжници, последиците от това обективно негово състояние, не могат да останат в тежест на кредитора, комуто нито възражения за разделност на дълга, нито за реда, по който съдлъжниците са се задължили са му противопоставими. От обезпечителната същност на пасивната солидарност следва, че тези последици, по силата на чл.127, ал.2, изр.2 от ЗЗД, се разпределят и понасят от всички останалите платежоспособни съдлъжници пропорционално на дела им, който обхваща не само главницата, но и съответна част от всички акцесорни вземания - лихви и разноски /в този смисъл решение № 241 от 20.02.2018 г., постановено по т.д.№ 985/2017 г. по описа на ВКС, II т. о., ТК/.

В случая, както е посочено и в определение № 280/11.04.2023 г., постановено по ч.т.д.№ 475/2023 г. на ВКС, в полза на „Д“ ООД не биха възникнали регресни права срещу съдлъжниците Х А М и Д Д М, при изплащане на цялото задължение по процесния договор за кредит от това дружество, доколкото то е единствения кредитополучател.

Безспорно установено е по делото, че именно „Д“ ЕООД е изплатило изцяло кредита, като от страна на кредитора „С Ж Е“ АД /с правоприменник „Банка ДСК“ АД/, не е предявявана претенция /съдебна или извънсъдебна/ към съдлъжниците Х А М и Д Д М.

С оглед на това и банката кредитор, която е притежател на застрахователната полица за застраховане на ключовото лице Х М, не е упражнила правата си по чл.23 от ОУ към застрахователния договор при настъпилия риск „смърт“. Като кредитор, банката има автономното право да прецени от кое от всички солидарно задължили се лица да събере вземането си, като в случая задължението е изпълнено от търговското дружеството „Д“ ЕООД, което е и кредитополучател. Действително, чл.23 от ОУ дава право и на всяко друго лице със застрахователен интерес да предяви претенция за изплащане на застрахователно обезщетение, но в случая не се установяват такива лица. Възможността за приложение на посочената хипотеза би била налице при наличие на регресни права между съдлъжниците, каквито както вече се посочи, не съществуват, тъй като Х А М и Д Д М, са страни в заемното правоотношение, чиято цел е да обезпечат изпълнението на чужд дълг, а именно този на «Д» ООД.

Сам по себе си настъпилият застрахователен риск със застрахования съдлъжник не дава право на кредитополучателя да се освободи от задължението за плащане на дълга и да го прехвърли върху застрахователя на починалия съдлъжник, след като самият кредитополучател не е изпаднал в неплатежоспособност. Противното би било злоупотреба с право.

Действително, в застрахователния договор и ОУ към него липсва подобно изискване, а именно застрахователно обезщетение да се изплаща при настъпил риск спрямо лица, срещу които кредиторът е предприел изпълнение, но то се налага при тълкуване на застрахователното правоотношение, отчитайки неговата цел и принципа на добросъвестността /по арг. от чл.20 от ЗЗД/.

В същото време, в решение № 53 от 29.04.2022 г. на ВКС по т.д.№ 893/2021 г., I т. о., ТК, се сочи, че при застраховката, сключена в полза на кредитор, при действието на чл.199а КЗ /отм./, застрахователят не отговаря за покриване на дълга на солидарен длъжник по договор за банков кредит към кредитната институция, щом спрямо това физическо лице не е настъпило застрахователното събитие, уговорено в груповата застраховка "Живот и безработица". В цитираното решение е разгледан случай на отпуснат кредит на двама съпрузи, като единият от тях е починал преди падежа на задължението. С оглед на това, ВКС е приел, че макар и съпрузите да носят солидарна отговорност, застрахователят дължи изплащане на застрахователно обезщетение само за 1/2 от задължението, съответстваща на частта на починалия съпруг. На още по-силно основание, в настоящия случай, в който починалият съдлъжник обезпечава чуждо задължение и спрямо него не е насочено изпълнение от страна на кредитора, не е основание за пораждаване на задължение за застрахователя да изплати застрахователно обезщетение в размер на неплатения остатък от задължението,

С оглед на това, настоящият състав намира, че не се установи задължение на

застрахователното дружество-ответник за изплащане на застрахователно обезщетение във връзка с процесното събитие /настъпилата смърт на Х М/. Поради това, с изплащане на целия кредит от страна на „Д“ ЕООД, не се е достигнало до неоснователно обогатяване на застрахователя за сметка на ищеца.

По така изложените съображения, настоящият състав намира предявения иск за изцяло неоснователен и недоказан и като такъв следва да бъде отхвърлен.

Предвид изхода на спора, единствено ответникът има право на разноски, каквото искане е направил с отговора на исковата молба и в становище от 28.08.2023 г. Ответникът претендира юрисконсултско възнаграждение, което следва да се определи в съответствие с предвиденото в чл.25 ал.1 от Наредбата за заплащането на правната помощ, приложима на основание чл.78, ал.8 от ГПК вр. чл.37 от Закона за правната помощ, съобразно която норма, за защита по дела с определен материален интерес възнаграждението е от 100 до 360 лв. В случая, съобразявайки конкретната фактическа и правна сложност на делото, обема на събраните доказателства, конкретно извършените действия на процесуалния представител на ответника по неговата защита, както и броя проведени съдебни заседания, съдът намира, че следва да определи възнаграждение в размер на 150.00 лв.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на „Д“ ЕАД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление гр.В, ул.“П“ № 9, ет.4, представлявано от Д Д М, за осъждане на „Г З“ ЕАД, ЕИК ....., със седалище и адрес на управление гр.С, бул.“Ц Ш“ №..., бл.В, ет.3, да заплати на ищеца сумата от 25 000.00 лв., представляваща частична претенция от 100 000.00 лв., с които ответникът се е обогатил неоснователно за сметка на ищеца, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба, до окончателното плащане на дължимото.

ОСЪЖДА „Д“ ЕАД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление гр.В, ул.“П“ № 9, ет.4, представлявано от Д Д М, да заплати на „Г З“ ЕАД, ЕИК ....., със седалище и адрес на управление гр.С, бул.“Ц Ш“ №..., бл.В, ет.3, сумата от 150.00 лв., представляваща направени от ответника разноски по делото, съобразно изхода му.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____